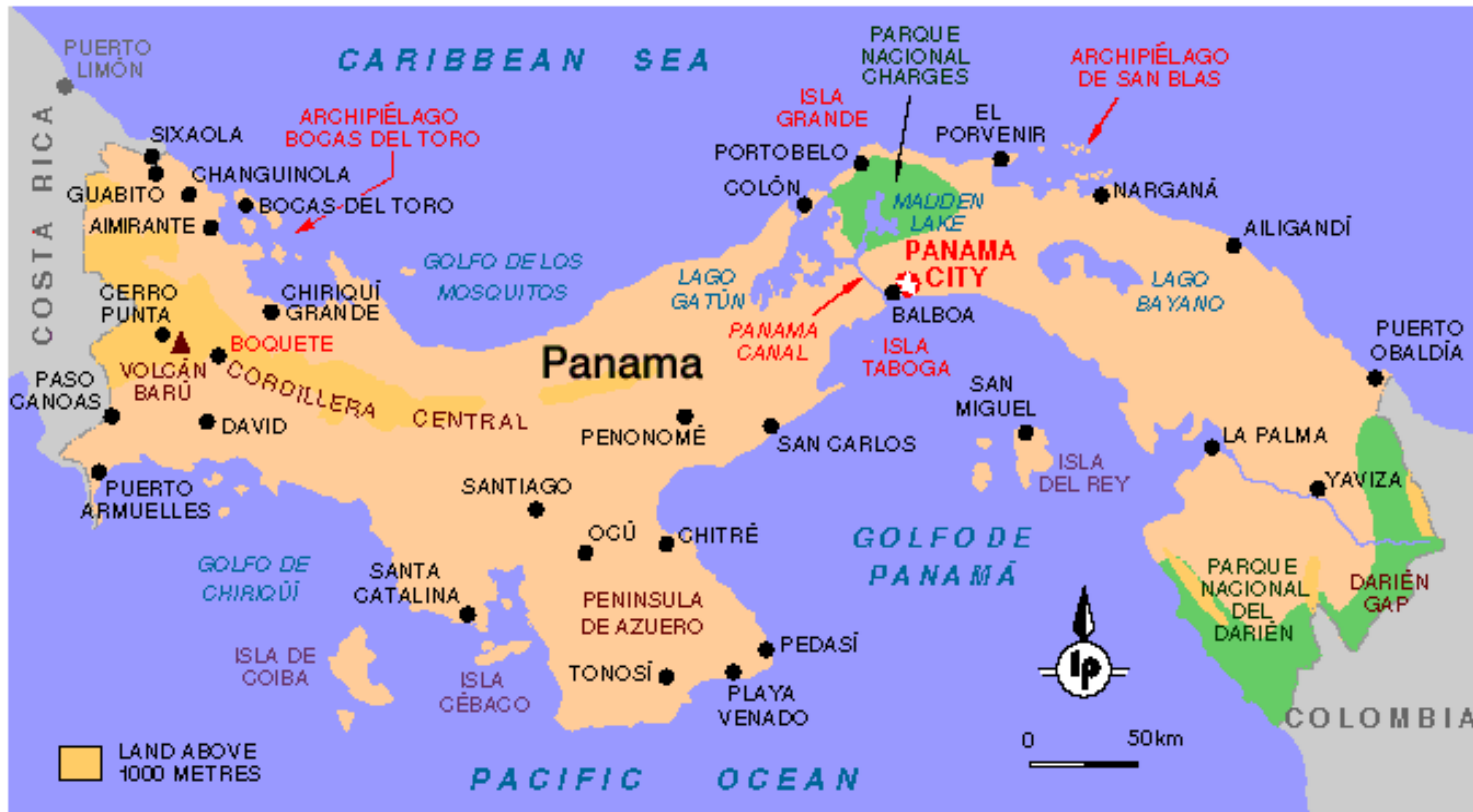

14. MOLA
APLIKATSIOON

Kuna (Cuna) indiaanlaste rahvarõivad

Panama

- Kunad pärinevad Colombia põhjaosast ja Darieni provintsisist Panamas.
- Emigreerusid praegustele asualadele 16. saj. lõpus:
 - Catio hõimuga peetud sõdade tagajärjel.
 - Hispaania vallutajate halva kohtlemise tõttu.

Fotod: Rita Willaert

- Mola tehnika leiutasid Lõuna-Ameerika Kuna indiaaninaised San Blas'i saartelt Panama ranniku lähedalt
- Kohalikus põliskeeles tähendab mola –"pluus" või "riietus"
- Ei ole täpselt teada, millal seda tehnikat kasutama hakati, aga oletatakse, et vanimad molad on umbes 150-170 aastat vanad
- Arvatakse, et mola disain pärineb Kuna naiste traditsioonilistest kehamaalingutest, milles kasutati looduses leiduvaid värvaineid.

- Alles Hispaania kolonisatsiooni ja misjonäridega kokku puutumise järgselt, kui puuvillane riie jõudis Kunasse, sai võimalikuks see, et algseid geomeetrilisi mustreid hakati üle kandma kangale ja sealt edasi ka allapööratava aplikatsiooni tehnikale.

Mola e. San Blas'i tekstiil – käsitsi allaõmmeldava aplikatsioonitehnika üks kõige keerulisemaid liike.

- Molad olid värviküllased allapööratava servaga aplitseeritud paneelid, mis kuulusid traditsioonilise Kuna naiste rõivastuse juurde.
- Paneele kanti pluusi esi- ja taga küljel koos punase-oranži peasalli, sinisekirju seeliku, iseloomulike klaaspärlitest võrudega kätel- ja jalgadel ning kuldsete nina- ja kõrvarõngastega.
- Tavaliselt valmistati paneelid kahe kaupa, kuid erinevate motiividega.

Molade disain

- Igapäevaelu sündmused
- Ajalugu
- Loomad
- Taimed
- Abstraktsed kujundid

- Traditsiooniliselt kaeti keha mustritega.
- Molade valmistamine 200 aastat vana – kanga kättesaadavus.
- Acala – kõik asjad universumis tulevad paaris - nagu mees ja naine. Paari pooled on samad, aga siiski erinevad.

Fotod: Hood Museum of Art

Traditsiooniline rõivas

- Meestel:
 - T-särk
 - püksid
- Naistel:
 - kuldne ninarõngas
 - pärlitest käe ja jalapaelad
 - pearätid
 - sinised sarongid (seelikud)
 - värvikirevad Mola pluusid

Fotod: Marc Veraart

Vaja läheb:

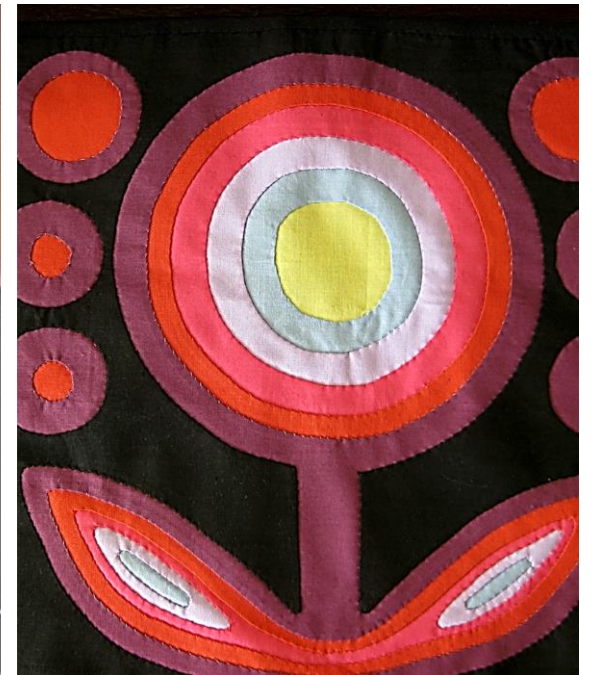
- 2-7 erinevat värvi ühevärvilisi kangaid (soovitavalt puuvillaseid)
- Terava otsaga kääre
- Kangapliiatsit
- Peenikest nõela
- Kangastega sobivaid niite

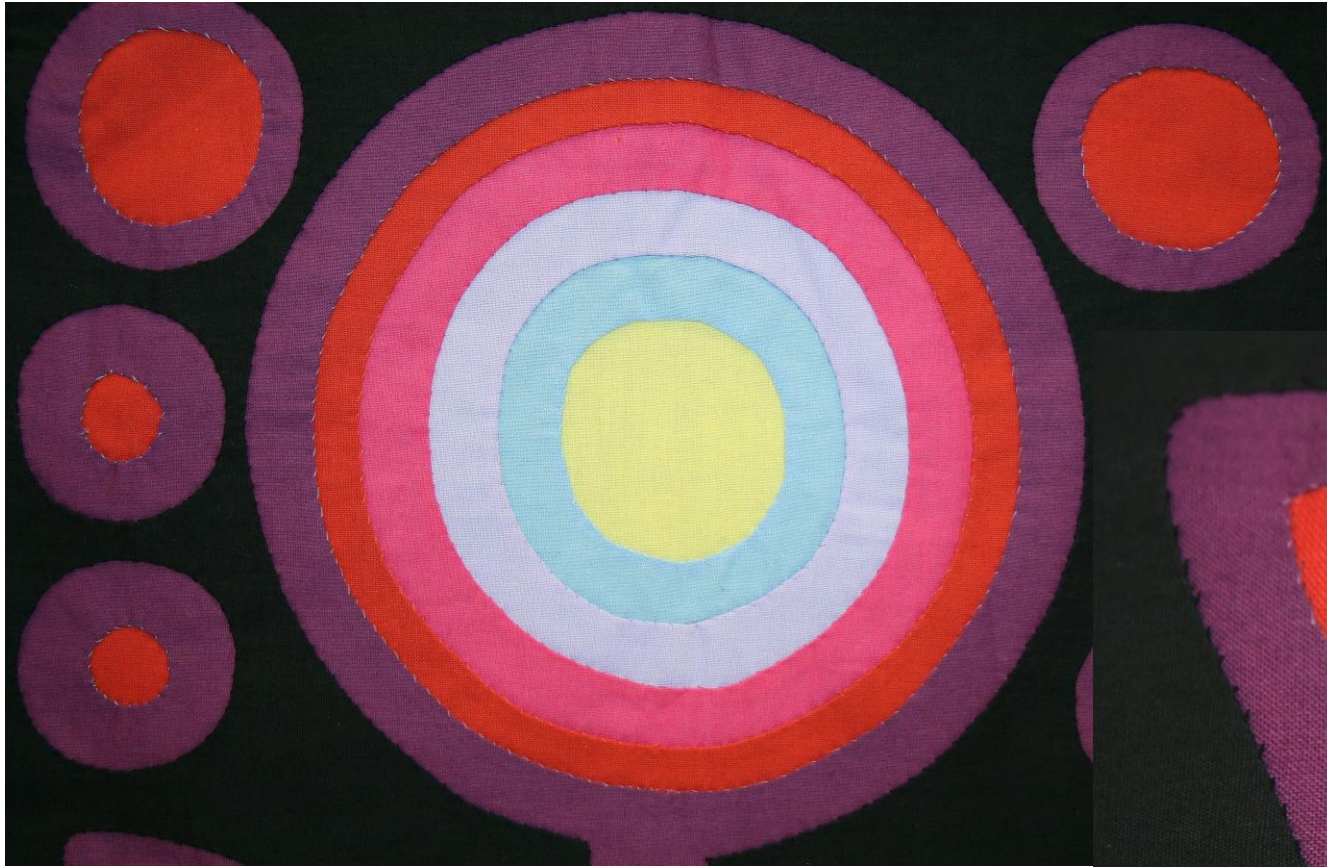

- Lõika välja ühesuurused kangatükid ja aseta kihiti ning traagelda omavahel kokku
- Peale poole aseta tumedamad kangad, et allapööratavad servad paistma ei hakkaks
- Kanna peale muster ja lõika välja kõige suuremad detailid pealmiselt kangalt
- Pööra pealmise riide lõigatud serv alla ja õmble lühikeste salapistetega 2.riide külge

- Nõelaotsa abil saab keerata alla kitsa serva max kuni 0,5 cm
- Pressi õmblused ja lõika välja 2.riidest muster, pööra lõikeserv alla ja õmble salapistetega 3. riide külge ning pressi
- Korda tegevust vastavalt kangaste arvule kihis

Kvaliteetse mola tunneb ära:

- Riiete arvu järgi kihis.
- Õmbluse peenuse järgi st.Pisteid ei ole näha.
- Väljalõigete ühtluse ja laiuse järgi.
- Mustris esinevate detailide, sik-sak-servade, võrestike ja tikandite rohkusest.
- Üldine kunstiline disaini ja värvide koosmõju.

Kaasaegses moes ja tarbeesemetel

Allikad

- <http://hoodmuseum.dartmouth.edu/docs/0109teachclassactmolas.pdf>
- [http://www.nmai.si.edu/exhibitions/the art of being kuna/eng/toc/index.ht](http://www.nmai.si.edu/exhibitions/the_art_of_being_kuna/eng/toc/index.ht)
- <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/324844/Kuna>
- <http://thorup.com/cuna.html>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Kuna_people
- <http://gsevenier.free.fr/kunacultureeng>
- <http://www.tsd.state.tx.us/apps/download/2/oxvj24sjzUgPTJAIBLCdkx3ApoYH755HcCYrke3v1fsF8Xf.pdf/Kuna.pdf>

- Fotod:
- www.flickr.com

1. Ganderton, L., Wood, D. 2007. Käsitöö entsüklopeedia. Tallinn: Sinisukk.
2. Mola (art form) [http://en.wikipedia.org/wiki/Mola \(art form](http://en.wikipedia.org/wiki/Mola_(art_form))
3. Molas: Textile Art of Panama
<http://anthromuseum.edu/minigalleries/panamamolas/intro.shtml>
4. Mola History <http://www.panama-mola.com/history-en.htm>
5. About molas <http://www.panart.com/molainfo.htm>
6. Mola photos <http://www.google.search?>